DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

12. februar 2004 *

I sag C-330/01 P,

Hortiplant SAT, Amposta (Spanien), ved abogados C. Fernández Vicién og I. Moreno-Tapia Rivas,

appellant,

angående appel af dom afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Fjerde Afdeling) den 14. juni 2001 i sag T-143/99, Hortiplant mod Kommissionen (Sml. II, s. 1665),

den anden part i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved L. Visaggio, som befuldmægtiget, assisteret af abogado J. Guerra Fernández, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgte i første instans,

* Processprog: spansk.

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af dommerne J.N. Cunha Rodrigues, som fungerende formand for Tredje Afdeling, J.-P. Puissochet og F. Macken (refererende dommer),

generaladvokat: S. Alber
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 13. marts 2003,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 3. april 2003,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 4. september 2001 har selskabet Hortiplant SAT (herefter »Hortiplant«) i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen iværksat appel af dom afsagt af Retten i Første Instans den 14. juni 2001 i sag T-143/99, Hortiplant mod Kommissionen (Sml. II,

s. 1665, herefter »den appellerede dom«). Ved denne dom frifandt Retten Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i det annullationssøgsmål, som Hortiplant havde anlagt til prøvelse af Kommissionens beslutning af 4. marts 1999 (herefter »den anfægtede beslutning«) om at ophæve den finansielle støtte ydet til Hortiplant fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, Udviklingssektionen, i medfør af Kommissionens beslutning K(92) 3125 af 3. december 1992 (herefter »beslutningen om ydelse af støtte«) om ydelse af støtte til projektet med titlen »Initiativ i form af et pilotprojekt til demonstration af et nyt højeffektivt system til avl af ungplanter: anvendelse på pryd- og skovplanter« (herefter »projektet«).

Relevante retsforskrifter

2 Artikel 4, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 2052/88 af 24. juni 1988 om strukturfondenes opgaver og effektivitet samt om samordningen af deres interventioner indbyrdes såvel som med interventionerne fra Den Europæiske Investeringsbank og de øvrige eksisterende finansielle instrumenter (EFT L 185, s. 9), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2081/93 af 20. juli 1993 (EFT L 193, s. 5, herefter »forordning nr. 2052/88«), bestemmer:

»EF-indsatsen udformes som et supplement til de tilsvarende nationale aktioner eller som et bidrag til disse. Den fastlægges ved et snævert samråd mellem Kommissionen, den pågældende medlemsstat og de kompetente myndigheder og organer, herunder, inden for rammerne af bestemmelser, der følger af den enkelte medlemsstats institutionelle regler og gældende praksis, arbejdsmarkedets parter og økonomiske interesseorganisationer, som medlemsstaten har udpeget på nationalt, regionalt, lokalt eller andet plan, idet disse alle er partnere med et fælles mål. Dette samråd benævnes i det følgende »partnerskab«. Partnerskabet omfatter forberedelse, finansiering samt forudgående vurdering, overvågning og efterfølgende evaluering af aktionerne.

Partnerskabet gennemføres på en sådan måde, at hver enkelt partners institutionelle, juridiske og finansielle beføjelser respekteres.«

3 Rådets forordning (EØF) nr. 4253/88 af 19. december 1988 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår samordningen af de forskellige strukturfondes interventioner indbyrdes såvel som med interventionerne fra Den Europæiske Investeringsbank og de øvrige eksisterende finansielle instrumenter (EFT L 374, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2082/93 af 20. juli 1993 (EFT L 193, s. 20, herefter forordning nr. 4253/88), indeholder i afsnit IV (artikel 14-16) bestemmelserne for behandlingen af ansøgninger om støtte fra strukturfondene, betingelserne for at være berettiget til denne støtte samt visse særlige bestemmelser.

4 Artikel 21 i forordning nr. 4253/88 indeholder i artikel 21 bestemmelserne vedrørende betaling af den finansielle støtte, i artikel 23 bestemmelserne vedrørende den finansielle kontrol og i artikel 24 bestemmelserne vedrørende nedsættelse, suspension og ophævelse af støtte.

5 Det bestemmes i forordningens artikel 24:

»1. Hvis gennemførelsen af en aktion eller foranstaltning hverken synes at berettige, at der ydes en del af eller hele den bevilgede finansielle støtte, foretager Kommissionen en passende undersøgelse af sagen inden for rammerne af partnerskabet og anmoder bl.a. medlemsstaten eller de myndigheder, som denne har udpeget til iværksættelsen af aktionen, om at fremsætte deres bemærkninger inden for en given frist.

2. Efter denne undersøgelse kan Kommissionen nedsætte eller suspendere støtten for aktionen eller den berørte foranstaltning, hvis undersøgelsen bekræfter en uregelmæssighed eller en betydelig ændring, der berører aktionens eller foranstaltningens art eller gennemførelsesvilkår, og som ikke har været forelagt Kommissionen til godkendelse.

3. Ethvert beløb, der inddrives som uretmæssigt udbetalt, skal tilbagebetales til Kommissionen. På ikke-tilbagebetalte beløb påløber der morarenter i overensstemmelse med finansforordningens bestemmelser og ifølge nærmere regler, som Kommissionen skal vedtage efter procedurerne i afsnit VIII.«

Sagens faktiske omstændigheder

6 Sagens faktiske omstændigheder, som de fremgår af den appellerede doms præmis 11-27, kan sammenfattes som følger.

7 Den 3. december 1992 bevilgede Kommissionen i medfør af artikel 8, første og fjerde led, i Rådets forordning (EØF) nr. 4256/88 af 19. december 1988 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 2052/88 for så vidt angår EUGFL, Udviklingssektionen, støtte fra EUGFL, Udviklingssektionen, til Hortiplant. Støtten blev ydet til projektet.

8 Kommissionen betalte Hortiplant 512 393 ECU i forskud på støtten.

9 Efter et kontrolbesøg fra Revisionsretten for De Europæiske Fællesskaber den 10. februar 1997 besluttede Kommissionen at foretage en række kontrolforanstaltninger vedrørende et antal pilotprojekter, som havde fået tildelt støtte i medfør af artikel 8 i forordning nr. 4256/88, idet den havde mistanke om et organiseret netværk med det formål svigagtigt at opnå fællesskabsstøtte. Projektet blev omfattet af sådanne kontrolforanstaltninger.

10 Den 29. og 30. september 1997 foretog tjenestemænd fra Kommissionens Generaldirektorater for Landbrug og Finanskontrol og Afdelingen for Koordinering af Foranstaltninger til Bekæmpelse af Bedrageri (UCLAF) i overensstemmelse med artikel 23 i forordning nr. 4253/88 kontrol på stedet af projektets gennemførelse.

11 Ved skrivelse af 3. april 1998 meddelte Kommissionen Hortiplant, at den i henhold til forordning nr. 4253/88 havde foretaget en undersøgelse af gennemførelsen af projektet, og at det af kontrollen fremgik, at der var forhold, der kunne udgøre uregelmæssigheder. Kommissionen gav Hortiplant en frist på seks uger til at fremsende forklarende bemærkninger, regnskabsbilag og administrative bilag til godtgørelse af, at projektet var blevet korrekt gennemført, idet der ellers skulle ske tilbagebetaling af de allerede udbetalte beløb, og støtten ellers ville blive ophævet.

12 Samtidig tilsendte den Kongeriget Spanien — den berørte medlemsstat som omhandlet i artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 — en anmodning om bemærkninger, hvorved den medsendte skrivelsen til Hortiplant og opfordrede de spanske myndigheder til at fremsætte de bemærkninger, de måtte finde relevante, inden for en frist på seks uger.

13 Ved skrivelse af 26. maj 1998 fremsatte Hortiplant en række bemærkninger som svar på Kommissionens klagepunkter. Derimod besvarede de spanske myndigheder ikke Kommissionens opfordring.

14 Ved beslutning af 4. marts 1999 fastslog Kommissionen i henhold til artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88, at der forelå flere uregelmæssigheder og ophævede i medfør af samme artikels stk. 2 den finansielle støtte til Hortiplant.

Retsforhandlingerne for Retten og den appellerede dom

15 Det er under disse omstændigheder, at Hortiplant ved stævning indleveret den 12. juni 1999 har anlagt et annullationssøgsmål ved Retten.

16 Hortiplant har til støtte for sine påstande anført fem anbringender. Med det fjerde anbringende har selskabet bl.a. gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat selskabets ret til kontradiktion, idet den ikke har overholdt sin forpligtelse til at tage hensyn til bemærkningerne fra den berørte medlemsstat, bl.a. ved i strid med artikel 24, stk. 1 og 2, i forordning nr. 4253/88 at træffe den anfægtede beslutning uden at have modtaget bemærkninger fra Kongeriget Spanien.

17 I den appellerede doms præmis 103-105 forkastede Retten denne argumentation, idet den udtalte:

»103 Hvad endelig angår anbringendet om, at Kommissionen skal have modtaget den pågældende medlemsstats bemærkninger, inden den ophæver støtten, bemærkes det, at artikel 24 i forordning nr. 4253/88 kun bestemmer, at Kommissionen skal foretage en passende undersøgelse af sagen og bl.a. anmode den pågældende medlemsstat eller de myndigheder, som denne har udpeget til iværksættelsen af aktionen, om

at fremsætte deres bemærkninger inden for en given frist, og at Kommissionen efter denne undersøgelse kan træffe de nødvendige foranstaltninger, hvis undersøgelsen bekræfter en uregelmæssighed.

104 Det fremgår ikke af formuleringen af denne artikel, at Kommissionen skal have modtaget bemærkninger fra den pågældende medlemsstat, inden støtten ophæves, hvis den undersøgelse, den har foretaget, bekræfter en uregelmæssighed.

105 På denne baggrund kan det fjerde anbringende ikke tiltrædes.«

18 Retten konkluderede i den appellerede doms præmis 124, at Kommissionen burde frifindes i det hele. Den pålagde derfor Hortiplant at bære sine egne omkostninger og betale Kommissionens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

Parternes påstande

19 Under appellen har Hortiplant nedlagt påstand om, at den appellerede dom ophæves, og at der træffes endelig afgørelse i sagen, subsidiært, at sagen hjemvises til Retten, og at Kommissionen tilpligtes at betale omkostningerne i forbindelse med appellen, inklusive dem, som appellanten allerede har afholdt i forbindelse med sagens behandling for Retten.

20 Kommissionen har nedlagt påstand om, at appellen forkastes, idet det er åbenbart, at den er ugrundet, og at Hortiplant tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Appellen

Parternes argumenter

21 Hortiplant har til støtte for appellen gjort gældende, at der er blevet anlagt en urigtig fortolkning af artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88.

22 For det første har appellanten anført, at Retten ikke har tillagt den pågældende artikel fuld virkning. Ifølge Rettens fortolkning af artiklen er bemærkningerne fra den berørte medlemsstat kun nødvendige, såfremt Kommissionen er i tvivl om, hvorvidt støtten er forskriftsmæssig, eller i tilfælde, hvor sådan tvivl ikke kan bekræftes ved de undersøgelser, som Kommissionen har foretaget. Ifølge appellanten indebærer en sådan fortolkning, at Kommissionens forpligtelse til at opfordre den berørte medlemsstat til at fremsætte bemærkninger, inden der vedtages en endelig beslutning, fuldstændig fratages sin effektive virkning og sit formål.

23 For det andet har appellanten anført, at princippet om partnerskab, der udtrykkeligt er nævnt i artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 og i artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2052/88, og som dannes gennem et snævert samarbejde mellem Kommissionen, den berørte medlemsstat og de kompetente myndigheder, som medlemsstaten har udpeget, ikke kan forenes med Rettens konstatering, hvorefter Kommissionen under visse omstændigheder kan undlade at tage hensyn til bemærkninger fra den berørte medlemsstat.

24 I øvrigt har Hortiplant gjort gældende, at Retten burde have fortolket artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 i overensstemmelse med Domstolens praksis vedrørende Den Europæiske Socialfond, hvorefter den berørte medlemsstats fremsættelse af sine bemærkninger, inden der træffes en beslutning om nedsættelse af en støtte, er en væsentlig formforskrift (jf. Domstolens dom af 11.10.1990, sag C-200/89, Funoc mod Kommissionen, Sml. I, s. 3669, af 7.5.1991, sag C-304/89, Oliveira mod Kommissionen, Sml. I, s. 2283, og af 25.5.1993, sag C-199/91, Foyer culturel du Sart-Tilman mod Kommissionen, Sml. I, s. 2667, samt Rettens dom af 7.3.1995, forenede sager T-432/93 — T-434/93, Socurte m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 503).

25 For det tredje har appellanten anført, at Retten med urette har lagt til grund, at Kommissionens skrivelse af 3. april 1998, hvorved den »af simpel høflighed« opfordrer Kongeriget Spanien til at fremsætte sine bemærkninger i denne sag, opfylder Kommissionens forpligtelse i henhold til artikel 24 stk. 1, i forordning nr. 4253/88 til at anmode den berørte medlemsstat om at fremsætte sine bemærkninger.

26 Kommissionen har gjort gældende, at anbringendet savner grundlag. I henhold til artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 er det tilstrækkeligt, at medlemsstaten gives lejlighed til — inden for en rimelig frist — at fremsætte sine bemærkninger til de forhold, som bliver undersøgt. Er der ikke fremsat bemærkninger efter udløbet af denne frist, kan Kommissionen frit fortsætte proceduren og vedtage en beslutning. Rettens konstatering i den appellerede doms præmis 103-105 er fuldt ud i overensstemmelse med princippet om partnerskab, som kræver, at nævnte forordning overholdes, uden at sagsbehandlingen forsinkes unødigt.

27 Hvad angår den af Hortiplant anførte retspraksis vedrørte den for det første en anden strukturfond og drejede sig om bestemmelser, hvis affattelse er klart forskellig. Endvidere følger det af denne retspraksis, at det, som udgør en

væsentlig formforskrift, er den omstændighed, at den berørte medlemsstat gives mulighed for at fremsætte sine bemærkninger over for Kommissionen, inden støtten nedsættes, og ikke den omstændighed, at der indhentes sådanne bemærkninger.

28 Endelig har Retten ifølge Kommissionen med føje konstateret, at Kommissionens rekommanderede skrivelse med modtagelsesbevis af 3. april 1998, der var vedlagt den skrivelse, der blev sendt til Hortiplant samme dag, udgør en anmodning til Kongeriget Spanien om at fremsætte bemærkninger.

Domstolens bemærkninger

29 Som Retten har udtalt i den appellerede doms præmis 103 angående anbringendet om, at Kommissionen skal have modtaget den pågældende medlemsstats bemærkninger, inden den ophæver støtten, bestemmes det kun i artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88, at Kommissionen skal foretage en passende undersøgelse af sagen og bl.a. anmode den pågældende medlemsstat eller de myndigheder, som denne har udpeget til iværksættelsen af aktionen, om at fremsætte deres bemærkninger inden for en given frist. Kommissionen kan efter denne undersøgelse træffe de nødvendige foranstaltninger, hvis undersøgelsen bekræfter en uregelmæssighed.

30 Appellanten har med det første klagepunkt gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 104 har fortolket artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 således, at den berørte medlemsstats bemærkninger kun er nødvendige, såfremt tvivlen med hensyn til støttens forskriftsmæssighed ikke har kunnet bekræftes ved en passende undersøgelse af sagen fra Kommissionens side. Ifølge appellanten indebærer en sådan fortolkning, at Kommissionens forpligtelse i henhold til artiklen til at opfordre den berørte medlemsstat til at fremsætte sine bemærkninger inden for en given frist, fuldstændig fratages sin effektive virkning og sit formål. Det fremgår imidlertid klart af den appellerede

doms præmis 103, at de bemærkninger, som en berørt medlemsstat fremsætter inden for den givne frist, udgør en del af en sådan undersøgelse. Det første klagepunkt hviler derfor på en ufuldstændig og urigtig læsning af den appellerede doms præmis 104 og bør forkastes.

31 Hvad angår det andet klagepunkt fremgår det, som Retten med rette har konstateret, ikke af ordlyden af artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88, at Kommissionens forpligtelse under en passende undersøgelse af sagen er mere end et simpelt krav om, at den skal anmode den pågældende medlemsstat eller de myndigheder, som denne har udpeget til iværksættelsen af aktionen, om at fremsætte deres bemærkninger inden for en given frist. Dette underbygges af betragtningen om, at såvel henvisningen til en given frist som Kommissionens kompetence i henhold til artiklens stk. 2 til at ophæve en støtte ville være helt uden effektiv virkning, hvis Kommissionen — inden vedtagelsen af en beslutning — var forpligtet til at afvente den berørte medlemsstats bemærkninger.

32 I modsætning til hvad appellanten har gjort gældende, er Rettens vurdering i overensstemmelse med begrebet partnerskab, der er indeholdt i den omhandlede artikel og i artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2052/88. I henhold til dette begreb, der skal forstås som et snævert samarbejde mellem Kommissionen, den berørte medlemsstat og de kompetente myndigheder, som medlemsstaterne har udpeget på nationalt, regionalt, lokalt eller andet plan, kræves det ikke, at Kommissionens vedtagelse af en beslutning om ophævelse af støtte er betinget af, at den forinden modtager bemærkninger fra en medlemsstat. Endvidere kan der ikke af artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 og artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2052/88 udledes en kompetence for medlemsstaterne til at pålægge Kommissionen forpligtelser ud over dem, der allerede fastsat i den første af disse to artikler.

33 Med hensyn til appellantens argument, hvorefter Retten burde have fortolket artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 i overensstemmelse med Domstolens

praksis vedrørende Den Europæiske Socialfond, bemærkes, som Kommissionen også har anført i svarskriftet, at Domstolens domme i sagerne FUNOC mod Kommissionen, Oliveira mod Kommissionen og Foyer culturel du Sart-Tilman mod Kommissionen samt Rettens dom i sagen Socurte m.fl. mod Kommissionen angik fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 2950/83 af 17. oktober 1983 om gennemførelse af afgørelse 83/516/EØF om Den Europæiske Socialfonds opgaver (EFT L 289, s. 1), hvis indhold og formål er uden relevans for fortolkningen af artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88. Under alle omstændigheder er en gennemlæsning af disse domme tilstrækkelig for at kunne konstatere, at den omstændighed, at medlemsstaten gives mulighed for at fremsætte bemærkninger, inden støtten nedsættes, anses for en væsentlig formforskrift.

34 Heraf følger, at Rettens fortolkning i den appellerede doms præmis 103 og 104 af artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 ikke er behæftet med retlige mangler, og at det andet klagepunkt derfor savner grundlag og bør forkastes.

35 Hvad angår det tredje klagepunkt søger appellanten at rejse tvivl om fastlæggelsen og vurderingen af de faktiske omstændigheder, med hensyn til hvilke Retten har fastslået, at Kommissionen ved skrivelsen af 3. april 1998 til Kongeriget Spanien har opfyldt sin forpligtelse i henhold til artikel 24 stk. 1, i forordning nr. 4253/88 til at anmode den berørte medlemsstat om at fremsætte sine bemærkninger.

36 Det fremgår imidlertid af artikel 225 EF og artikel 51, stk. 1, i EF-statutten for Domstolen, at denne ikke har kompetence til at fastlægge de faktiske omstændigheder og i princippet heller ikke til at bedømme de beviser, Retten har lagt til grund ved fastlæggelsen af de faktiske omstændigheder. Når disse beviser er blevet forskriftsmæssigt tilvejebragt, og de almindelige retsgrundsætninger og de processuelle regler om bevisbyrde og bevisførelse er blevet overholdt,

er det alene Retten, der har kompetence til at afgøre, hvilken bevisværdi der skal tillægges de oplysninger, den har fået forelagt (jf. dom af 17.12.1998, sag C-185/95 P, Baustahlgewebe mod Kommissionen, Sml. I, s. 8417, præmis 24). Rettens vurdering af de beviser, der er fremført for den, udgør ikke — medmindre de er urigtigt gengivet — et retsspørgsmål og er dermed ikke undergivet Domstolens prøvelsesret (dom af 7.11.2002, forenede sager C-24/01 P og C-25/01 P, Glencore og Compagnie Continentale mod Kommissionen, Sml. I, s. 10119, præmis 65).

37 Da Retten ved at vurdere Kommissionens skrivelse af 3. april 1998 til Kongeriget Spanien som en anmodning om at fremsætte bemærkninger som omhandlet i artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88 imidlertid ikke blot vurderet de faktiske omstændigheder, men foretaget en kvalifikation heraf, kan Domstolen derfor behandle dette led af anbringendet (dom af 16.6.1994, sag C-39/93, SFEI m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 2681, præmis 26, og af 11.7.1996, sag C-325/94 P, An Taisce og WWF UK mod Kommissionen, Sml. I, s. 3727, præmis 30).

38 Eftersom denne skrivelse var vedlagt skrivelsen af 3. april 1998 til appellanten og indeholdt de klagepunkter, som blev gjort gældende mod selskabet, og Kommissionen udtrykkeligt anmodede Kongeriget Spanien om at fremsætte sine bemærkninger over for Kommissionen inden for en frist på seks uger, er der ingen holdepunkter for at fastslå, at Retten med urette har anset den pågældende skrivelse for at være en anmodning om at fremsætte bemærkninger som omhandlet i artikel 24, stk. 1, i forordning nr. 4253/88.

39 Da det tredje klagepunkt derfor savner grundlag, bør det forkastes.

40 Af samtlige de anførte betragtninger følger, at appellen i det hele bør forkastes.

Sagens omkostninger

41 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, der i medfør af artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Hortiplant pålægges at betale sagens omkostninger, og da selskabet har tabt sagen, bør det pålægges Hortiplant at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

1) **Appellen forkastes.**

2) **Hortiplant SAT betaler sagens omkostninger.**

Cunha Rodrigues Puissochet Macken

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. februar 2004.

R. Grass

Justitssekretær

V. Skouris

Præsident